

Zimná údržba ciest vo Vysokých Tatrách

Zimná údržba ciest na území Tatranského národného parku z hľadiska ochrany prírody a krajiny

Zimná údržba cestných komunikácií na území Tatranského národného parku sa posudzuje z hľadiska ochrany prírody a krajiny, z hľadiska ekológie i bezpečnosti cestnej premávky. Je to zložitá situácia, pretože verejné komunikácie v meste Vysoké Tatry sa nachádzajú na území národného parku, kde v zmysle zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny platí tretí stupeň územnej ochrany a ochrana prírody je nadradená nad ostatné činnosti. Na používanie chemických látok treba súhlas príslušného orgánu ochrany prírody. Navyiac, v zóne B je zakázané používať chemické prostriedky vôbec.

Je určite zaujímavé a poučné sledovať aj na príklade zimnej údržby ciest na území nášho najstaršieho národného parku postoje zainteresovaných strán v posledných šiestich rokoch – na jednej strane ich snahu hľadať bezkolízne riešenia v podmienkach rámcovo stanovených legislatívou a na strane druhej snahu nájsť možnosť ako nerešpektovať a obísť tieto záväzné právne predpisy.

Slovenská správa ciest (SSC) v Poprade, Verejnoprospešné služby (VPS) mesta Vysoké Tatry, resp. Mestský úrad (MsÚ) v Starom Smokovci absolvovali v r. 1996 –

1997 niekoľko pracovných stretnutí, na základe ktorých požiadali o súhlas na jednorazové použitie chemického posypu na báze technickej soli (chloridu sodného) v zimnej údržbe komunikácií. Správa TANAP-u s týmto prostriedkom nesúhlasila, vzhľadom na potenciálne nebezpečenstvo ohrozenia druhovej štruktúry biodiverzity. V prípade potreby jednorazového chemického ošetrenia zatienených zľadovatených cestných úsekov súhlasila s použitím ekologickej soli na báze octanu vápenato-horečnatého (DUCOSOL CMA), resp. inej atestovanej ekologickej soli. Stanovisko Správy TANAP-u akceptoval aj odbor životného prostredia Okresného úradu v Poprade. Zimná údržba ciest mala byť založená na aplikovaní inertného homogénneho nevápencového a nedolomitického posypového materiálu, aby nespôsobil vysokú prašnosť a mal z hľadiska chemizmu minimálne dôsledky na lesné ekosystémy. Laboratórny rozbor odporúčaného kameniva vyhotovila Katedra cestného staviteľstva Stavebnej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline a posúdila ho aj Výskumná stanica TANAP-u. Priamator mesta vyjadril však neskôr nespokojnosť s údržbou komunikácií a navrhol preskúmať možnosť použiť

vania chemického posypu a iných kombinácií. Zástupcovia Správy TANAP-u a odboru životného prostredia OÚ odporučili ekosoľ. Zástupca SSC upozornil, že chemický posyp sa nedá používať za nepriaznivých poveternostných podmienok (ľad, vietor), a najmä v lokalitách, kde sú vodné zdroje. Riešením by bolo skôr zlepšenie systému údržby (zaradenie územia do pásma prvého zásahu, nie tretieho).

Pre zimnú sezónu 1999/2000 sa začalo uvažovať o možnosti skúšobného použitia kopanej kamennej soli bez chemických prísad, rokovalo sa aj o spôsobe monitorovania posypu vybraných úsekov štátnej cesty II/537 (Poprad – Starý Smokovec) s použitím chemického posypu a porovnanie s úsekmi bez použitia posypu. Odbor životného prostredia OÚ udelil súhlas s pokusným použitím chemického posypového materiálu (chloridu sodného) na úseku cesty motorest Dolný Smokovec – parkovisko autobusov Starý Smokovec. Avšak v správe o výsledkoch pokusu s aplikáciou kamennej soli vypracovanej Výskumnou stanicou Štátnych lesov TANAP-u sa konštatovalo, že zimná údržba na skúšobnom úseku mala niekoľko pozitívnych výsledkov (zníženie nehodovosti a zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky), ale výrazne negatívny účinok na životné prostredie (kamenná soľ má na vegetáciu pri okrajoch cesty škodlivý vplyv – spomaľuje rast rastlín, nič, resp. spaľuje ihličie stromov). Ďalej, že na škodu veci sa nepreverilo, aké množstvo kamennej soli sa použilo na m², teda či bola dodržaná príslušná norma.

Zainteresovaní sa stretli a prerokovali možnosť riešenia bezpečnosti cestnej premávky presvetlením kritických úsekov, zriadením vysunutého pracoviska SSC na Štrbskom Plese a náhradnými možnosťami posypu.

Presne určili kritické úseky a konkrétne stromy na výrub v mestskej časti Starý Smokovec. Správa TANAP-u vychádzajúc zo skúseností so skúšobným použitím chemického posypu vyjadrila nesúhlas s jeho používaním v zimnej sezóne 2000/2001.

O bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky na území Vysokých Tatier v r. 2002 sa rokovalo začiatkom februára v Starom Smokovci. SSC Poprad uviedla, že za súčasných technických, organizačných a finančných podmienok nie sú schopní zabezpečiť lepšiu údržbu ciest. Správa TANAP-u poukázala okrem iného na to, že bezpečnosť cestnej premávky nemôže zaručiť len používanie chemického posypu, ale môže to byť problém aj v organizácii práce a možnou cestou riešenia a skvalitnenia cestnej údržby vo Vysokých Tatrách je aj získanie väčšieho objemu finančných príspevkov. V záveroch z tohto stretnutia sa uvádza, že SSC Poprad a VPS Vysoké Tatry požiadajú o finančnú pomoc na nákup techniky a ekologického posypového materiálu MŽP SR v Bratislave – sekciu realizácie environmentálnych programov a prehodnotia systém vnútornej organizácie práce zimnej údržby. Zároveň sa zainteresované strany dohodli na vykonaní obhliadky kritických úsekov s ohľadom na odstránenie stromov.

Medzitým Správa TANAP-u dostala od novozámockej spoločnosti Enveco na posúdenie návrh projektu komplexného riešenia alternatívnych technológií zimnej údržby pozemných komunikácií na území mesta Vysoké Tatry. Predmetom posúdenia je prípravok na rozmrazovanie snehu a ľadu *Transheat 2000*.

Juraj Švajda, Ladislav Sisák
Správa Tatranského národného parku

Zimná údržba ciest z hľadiska mesta Vysoké Tatry

Územie mesta Vysoké Tatry sa nachádza v III. stupni ochrany prírody, kde je zakázané používať chemický posyp na zimnú údržbu komunikácií. Z tohto dôvodu sa doteraz na údržbu miestnych, ako aj štátnych ciest používala výlučne kamenná drvina. Po ujazdení napadnutého snehu sa vytvárali koľaje, ktoré spôsobovali mnohé dopravné nehody. Ďalším závažným negatívnym javom je vysoká prašnosť v jarných mesiacoch. V intravilánoch mestských častí, kde sa nachádzajú aj klimatické kúpele, to spôsobuje pacientom, ale aj občanom mesta značné dýchacie problémy.

Týmito negatívami sa mesto dlhodobo zaoberá a hľadá riešenie. Nie je to však len problém mesta, nakoľko Cesta slobody a všetky privádzacie komunikácie z pohoria patria do kompetencie SSC v Poprade. Napriek

tomu mesto bolo v minulosti iniciátorom viacerých pracovných rokovaní, na ktorých bol zo strany ochrancov prírody predložený návrh na používanie ekologických solí. Mestské zastupiteľstvo schválilo všeobecne záväzné nariadenie o zimnej údržbe, v ktorom určuje spôsob údržby komunikácií na území mesta – t. j. používanie ekologických solí.

Už v tejto zimnej sezóne sa bude skúšobne aplikovať ekologický prípravok *Transheat 2000*, zatiaľ len v intravilánoch Smokovcov. Zároveň sa bude monitorovať vplyv tejto látky na okolité prírodné prostredie. Účinnosť prípravku a výsledky monitoringu budú dva hlavné faktory, ktoré rozhodnú o jeho ďalšom použití.

Jozef Vilím
prednosta MsÚ Vysoké Tatry